

Λόγος στον Ευαγγελισμό της Υπεραγίας Θεοτόκου

[Ορθοδοξία](#) / [Σοφία και Λόγος](#)

[Αρχιεπίσκοπος Ταυρομενίου Θεοφάνης \(ο Κεραμεύς\)](#)

Σήμερα η Εκκλησία φωτίζεται μυστικά και λάμπει, πανηγυρίζοντας την πρώτη των εορτών. Σήμερα αρχίζει να καταργείται το τείχος της έχθρας και να ενώνονται με μυστικό τρόπο η γη με τα ουράνια. Σήμερα την τιμωρία, που λύπησε την προμήτορα (Εύα) ο αρχαγγελικός χαιρετισμός μετέτρεψε σε χαρά και αφανίστηκε η παλιά μελαγχολία. Σήμερα η Παρθένος Μαριάμ παίρνει τη θέση των θρόνων των Σεραφίμ, κρατώντας με απερίγραπτο τρόπο, αυτόν που κάθεται πάνω σ' αυτούς. Σήμερα φαίνεται να εκπληρώνεται το μυστήριο της βάτου, με την αποξηραμένη φύση να ενώνεται η φωτιά της Θεότητας. Η μεν λοιπόν εορτή, αν και είναι κορυφαία όλων των εορτών, περιέχει πολλά μυστήρια. Εμείς δε, επειδή μας πιέζει ο χρόνος, θα αναφερθούμε με συντομία σε μερικά θέματα του ευαγγελίου, και θα τα εξηγήσουμε σε σας που αγαπάτε τον Θεό.

«Τις ημέρες εκείνες ἔμεινε ἐγκυος ἡ Ελισάβετ ἡ γυναίκα τοῦ Ζαχαρία, καὶ ἐκρυβε τὴν ἐγκυμοσύνη της γιὰ πέντε μῆνες». Ἐπειδὴ ὁ Ζαχαρίας, δὲν πίστεψε στὸν Γαβριήλ, δὲν μποροῦσε νὰ μιλήσει, ἡ δε Ελισάβετ ἔμεινε ἐγκυος, καὶ γιὰ λίγο

έκρυβε τον εαυτό της. Μερικοί μεν πιστεύουν, ότι λόγω των γηρατειών της ντρεπόταν, σεβόμενη την παράκαιρη εγκυμοσύνη, εμείς δε λέμε, ότι δεν έκρυβε τον εαυτό της γι' αυτό τον λόγο. Γιατί γι' αυτήν η εγκυμοσύνη ήταν περισσότερο αιτία χαράς, όχι γιατί θα γινόταν μητέρα, το γλυκό πράγμα και όνομα, αλλά και από τον ίδιο το νόμο ήταν τιμή για τις μητέρες, στην οποία χαρά δεν μετείχαν οι στείρες και άκαρπες. Γιατί λοιπόν να ντρεπόταν επειδή κέρδισε την ευλογία του νόμου και συγχρόνως έμοιαζε με την παράκαιρη εγκυμοσύνη της ευτυχισμένης Σάρρας; Και ότι με την γέννηση θα έπαυε η ντροπή της ατεκνίας, το μαθαίνουμε από τα λόγια της. Γιατί λέει: «Ο Θεός είδε τη στενοχώρια μου και φρόντισε να με απαλλάξει από την ντροπή που ένιωθα μπροστά στους ανθρώπους για την ατεκνία μου». Για ποιό λόγο λοιπόν έκρυβε τον εαυτό της; Καταγόταν από τον Ααρών και ήταν σύζυγος του μεγάλου ιερέα, ονομαστή στην αρετή και την προσεκτική ζωή της. Φοβόταν λοιπόν, από την αρχή να φανερώσει την εγκυμοσύνη, μήπως πολλοί δεν πιστέψουν και δεχτούν την ίδια τιμωρία με τον Ζαχαρία. Γιατί γι' αυτόν που έβλεπε την φύση, ήταν αληθινά απίστευτο, γυναίκα περασμένης ηλικίας, με ζαρωμένο το σώμα, ρυτιδωμένο το πρόσωπο, προχωρημένη στα γηρατειά, με στείρα φύση, να γίνεται μητέρα παιδιού. Γιατί ήδη σταμάτησαν να λειτουργούν σ' αυτή όπως και στη Σάρρα, εκείνα με τα οποία πραγματοποιείται η εγκυμοσύνη. Όχι λοιπόν από ντροπή αλλά από φροντίδα έκρυβε τον εαυτό της. Επειδή με τη σταδιακή αύξηση του εμβρύου η κοιλιά μεγάλωνε και οι μαστοί γέμιζαν γάλα, τότε δεν έκρυβε αυτό που δεν μπορούσε να μη το πιστέψει κάποιος.

«Κατά τον έκτο μήνα ο Θεός έστειλε τον άγγελο Γαβριήλ στην πόλη της Γαλιλαίας Ναζαρέτ σε μια παρθένο, που ήταν αρραβωνιασμένη με κάποιον που τον έλεγαν Ιωσήφ». Θα ρωτήσει δε κάποιος, από αυτούς που πολύ ενδιαφέρονται, για ποιό λόγο κατά τον πρώτο μήνα για τους Εβραίους έγινε αυτό το μυστήριο; Γιατί ήταν φανερό ότι ο έκτος μήνας που συνελήφθη ο Ιωάννης, ήταν ο πρώτος μήνας του χρόνου. Επειδή δε αυτός ο αισθητός κόσμος, δημιουργήθηκε αυτόν τον καιρό, και με την παράβαση του ανθρώπου καταστράφηκε μαζί του και αυτός, έπρεπε με τον ερχομό του Κυρίου να αναδημιουργηθεί και η κτίση και να αναπλαστεί ο άνθρωπος. Γι' αυτό τον πρώτο μήνα αρχίζει να βλαστάνει η ακαλλιέργητη γη, δηλ. η Παρθένος, τον χωρίς σπορά σωτήρα. Αυτή την αναγέννηση της κτίσεως προβλέποντας ο προφήτης έλεγε, «Θα είναι ο ουρανός καινούργιος και η γη καινούργια». Και όπως ακριβώς, όταν περάσει η σκοτεινιά του χειμώνα, έρχεται η ανοιξιάτικη λαμπρότητα, κατά τον ίδιο τρόπο τελείωσε και ο χειμώνας της ειδωλολατρίας και άρχισε να λάμπει η άνοιξη της φανέρωσης του Θεού. Και όταν ο ήλιος κατά την περιφορά του στον ουρανό βρίσκεται στο σημείο που ονομάζουν Κριό, τότε και ο Ήλιος της δικαιοσύνης, χωρίς να απομακρύνεται από τους κόλπους του Πατέρα ήλθε στο ύψωμα της δικής μας φτώχειας. Γιατί αληθινά έγινε υψοποιός αυτή η ταπείνωση, και σαν πρόβατο οδηγήθηκε στη σφαγή και σαν κριάρι

αψεγάδιαστο θυσιάστηκε. [...]

Της τάξεως των αρχαγγέλων ως πρώτο γνωρίζουμε τον Μιχαήλ, όπως μας αναφέρει η προφητεία του Δανιήλ, στον οποίο και ανατέθηκε η φύλαξη του Ιουδαϊκού λαού, όπως αναφέρουν τα ιερά λόγια· πώς λοιπόν δεν έγινε αυτός υπηρέτης του μυστηρίου, αλλά ο Γαβριήλ αναφέρει το μυστήριο στην Παρθένο; Επειδή κατά την δημιουργία η γυναίκα δημιουργήθηκε δεύτερη, μετά τον άνδρα, γι' αυτό ο δεύτερος των αρχαγγέλων προς το δεύτερο γένος, όπως είναι εύλογο, αποστέλλεται για να αναγγείλει τον δεύτερο χωρισμό του κόσμου. Και επειδή το όνομα Γαβριήλ σημαίνει δύναμη Θεού, προκειμένου να σαρκωθεί ο Υιός του Θεού, ο οποίος είναι σοφία και δύναμη του Θεού, εύλογα αυτός αναγγέλλει το μυστήριο. Γιατί δεν στέλλεται ο άγγελος προς τον μνηστήρα Ιωσήφ αλλά προς την Παρθένο; Επειδή γνώριζε ότι δεν είχε καμιά σχέση ο Ιωσήφ με την γέννηση τού Κυρίου αν και ήταν φύλακας και φρόντιζε την Παρθένο. Άλλα επειδή από την αρχή έγινε η είσοδος της αμαρτίας από την γυναίκα, από το ίδιο γένος πραγματοποιείται η είσοδος της λυτρώσεως. [...]

«Χαίρε εσύ, προικισμένη με τη χάρη του Θεού· ο Κύριος είναι μαζί σου». Αντίθετος ήταν ο λόγος που ειπώθηκε στην Παρθένο, από εκείνο που άκουσε η Εύα. Από αυτή ξεκίνησαν οι λύπες των πόνων, εδώ δε συνοδεύει την γέννηση η χαρά. Γιατί η γέννηση από την Παρθένο έγινε χωρίς πόνο. Γιατί; Επειδή κάθε ηδονή συνοδεύεται από τον πόνο, όπου όμως η ηδονή δεν προηγήθηκε της γεννήσεως, ούτε ο πόνος ακολούθησε. Αυτό και η προφητεία του Ησαΐα προανήγγειλε «πριν έλθουν οι πόνοι του τοκετού, διαφεύγει αυτούς και γεννά μάλιστα τέκνο αρσενικό».

«Να, θα μείνεις έγκυος». Πρόσεξε την ακρίβεια της λέξεως. Δεν είπε «να, θα γεννήσεις υιό», για να μη λάβουν αφορμή αυτοί που μετά δεν δέχθηκαν την αλήθεια και τόλμησαν να πουν ότι ο λόγος του αγγέλου κατέβασε την σάρκα από τον ουρανό. Εξασφάλισε, λοιπόν, τον εαυτό του από πριν λέγοντας, «θα μείνεις έγκυος», φανερώνοντας ότι από τη δική της παρθενική κοιλιά πήρε τη δική μας φύση. Γιατί έπρεπε την ίδια ακριβώς φύση να φορέσει, την οποία ήρθε να διορθώσει. Και επειδή ο Θεός δεν κατοικεί σε χειροποίητους ναούς, όπως λέει ο προφήτης, ο ίδιος για τον εαυτό του έκτισε τον πανάγιο ναό από τα ολοκάθαρα αίματα της αγνής κόρης, που είναι σύμφωνα με την προφητεία του Δανιήλ, ο ακρογωνιαίος λίθος που κόπηκε όχι από ανθρώπινο χέρι από το σκιερό βουνό, και όπως λέει ο Αββακούμ, θα αφανίσει τα έργα των δαιμόνων. Επόμενο, λοιπόν, ήταν, αυτός που γεννήθηκε να φέρει κατάλληλη ονομασία για το έργο του και αυτός που ήλθε για τη σωτηρία του κόσμου να ονομαστεί Ιησούς, από τον οποίον αγγέλλεται η σωτηρία του κόσμου. «Θα τον ονομάσεις Ιησού. Αυτός θα γίνει μέγας και θα ονομαστεί Υιός του Υψίστου». Αυτά, σύμφωνα με τα ανθρώπινα έχουν λεχθεί, και με τα παρακάτω της θυμίζει τις θείες προφητείες. Γιατί είχε πεισθεί η Παρθένος, ότι ορκίστηκε ο Κύριος στον Δαβίδ ότι από τους απογόνους του θα τοποθετήσει στον θρόνο του. Φανερώνει λοιπόν, ότι η προφητεία εκπληρώθηκε. «Σ' αυτόν θα δώσει ο Κύριος το θρόνο του Δαβίδ, του προπάτορά του». Και αυτό σύμφωνα με τα ανθρώπινα. Γιατί ως Θεός είναι αιώνιος βασιλιάς, έχοντας αιώνια τη δύναμη, ως άνθρωπος δε λέγεται, ότι παίρνει τη βασιλεία από τον Πατέρα, όπως και ο ίδιος λέει στους μαθητές μετά την Ανάσταση. «Μού δόθηκε όλη η εξουσία στον ουρανό και στη γη». Και «θα βασιλέψει για πάντα στους απογόνους του Ιακώβ». Δεν αναφέρεται στους πραγματικούς απογόνους του Ιακώβ, αλλά στον νοητό Ισραήλ, που συγκεντρώθηκε απ' όλα τα έθνη, που τον διάλεξε η χάρη, ο οποίος είναι έθνος άγιο και βασιλικό ιερατείο. Σ' αυτούς τους πιστούς απογόνους του Ιακώβ, ο Χριστός έχει βασιλέψει αιωνίως, βασιλεία που δεν έχει τέλος. Τί απάντησε σ' αυτά η Μαριάμ; Άκουσε καθαρά την φωνή της Παρθένου. «Πώς θα μου συμβεί αυτό αφού δεν έχω συζυγικές σχέσεις με άνδρα;» Γιατί γνώριζε ότι ο Ιωσήφ δεν ήταν άνδρας της, αλλά ήταν προστάτης της και ήταν αδύνατο να έλθει αυτή σε επαφή με άνδρα. Γιατί αν ήλπιζε ότι κάποτε θα ερχόταν σε επαφή με τον Ιωσήφ κατά το

φυσικό νόμο, δεν θα θεωρούσε αδύνατη την εγκυμοσύνη, γιατί του γάμου αποτέλεσμα είναι η σύλληψη. Αλλά επειδή είχε την πληροφορία ότι ήταν αφιερωμένη στον Θεό, και ουδέποτε θα της αφαιρεθεί το άνθος της παρθενίας, λογικά απορούσε για τον τρόπο της γεννήσεως. Και πώς θα μου συμβεί αυτό, λέει, επειδή είναι αδύνατο να έχω σχέση με άνδρα; Ο αρχάγγελος όμως, βλέποντας ότι δεν απιστεί, αλλά εξέταζε για να μάθει τον τρόπο, λέει, «Το Άγιο Πνεύμα θα έρθει επάνω σου και η δύναμη του Θεού θα σε καλύψει». Κοίταξε πως φανέρωσε εδώ όλη την Τριάδα. Γιατί αν και σαρκώθηκε μόνο ο Υιός και έγινε άνθρωπος, δεν σταμάτησε να είναι Θεός, άλλα ήταν μαζί με τον σαρκωμένο και ο Πατέρας και το Πνεύμα, για το αδιαίρετο της ίδιας ουσίας. Και αυτό είναι εκείνο που λέει ο θείος Απόστολος: «Σ' αυτόν κατοικεί σωματικά όλη η θεότητα», δηλαδή πραγματικά. Γιατί έγινε για την Παρθένο, σαν νυμφικός θάλαμος η δύναμη του Θεού, που την σκέπαζε σαν σύννεφο, λαμπάδα δε του γάμου, ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος, κρεβάτι δε η απάθεια και γάμος η αφθαρσία. Και χωρίς ένωση με άνδρα η εγκυμοσύνη, αμόλυντη δε η γέννηση. «Θα σε καλύψει» δε είπε, αντί θα σε περιβάλει, θα σε οχυρώσει, θα σε περικυκλώσει. Βεβαιώνοντας δε ο άγγελος την Παρθένο και από αυτά που έβλεπε, ανήγγειλε την εγκυμοσύνη της Ελισάβετ. «Μάθε ακόμη» λέει «ότι η συγγενής σου Ελισάβετ συνέλαβε γιο στα γηρατειά της, κι έτσι, αυτή που την αποκαλούσαν στείρα βρίσκεται τώρα στον έκτο μήνα της εγκυμοσύνης της». Θα ρωτήσει κάποιος, πώς είναι συγγενής της; Γιατί η μεν Παρθένος καταγόταν από το γένος του Δαβίδ, δηλαδή από τη φυλή του Ιούδα, η δε Ελισάβετ από γένος Λευιτικό. Πώς, λοιπόν, την ονομάζει συγγενή της Παρθένου; Πρέπει, λοιπόν, να γνωρίζουμε ότι ενώθηκε η Λευιτική φυλή με τη βασιλική. Γιατί επρόκειτο από τη φυλή του Ιούδα να έλθει ο Χριστός, ο οποίος ήταν και βασιλιάς και αρχιερέας. Από που προερχόταν η συγγένεια μεταξύ τους; Ας πούμε τι αναφέρουν οι παραδόσεις; Ο Ματθάν ο καταγόμενος από την Βηθλεέμ που ήταν και ιερέας, γέννησε τρεις κόρες, την Μαρία, την Άννα και τη Σωβή. Κόρη της Σωβής ήταν η Ελισάβετ, και της Άννας η υπέραγνη Δέσποινα. Από δύο, λοιπόν, αδελφές προέρχονταν η Ελισάβετ και η Παρθένος. Γιατί ο μεν Ζαχαρίας επειδή δεν πίστεψε στον άγγελο αμέσως τιμωρήθηκε με αφωνία, η δε Παρθένος αν και είπε «Πώς θα μου συμβεί αυτό» δεν τιμωρείται, αλλά διδάσκεται τον τρόπο; Επειδή ο μεν Ζαχαρίας είχε ως παράδειγμα τον Αβραάμ και τη Σάρρα, στους οποίους έπρεπε αποβλέποντας, να μην απιστήσει στο μήνυμα. Το να γεννήσει δε παρθένος, ήταν πραγματικά παράδοξο, και παράξενο για τη φύση. Άλλωστε λέγοντας αυτά προς τον άγγελο η Παρθένος δεν απιστούσε, αλλά ζητούσε να μάθει για το υπερφυσικό γεγονός. Αφού διδάχθηκε τον τρόπο και αφού άκουσε «το Άγιο Πνεύμα θα έρθει επάνω σου και η δύναμη του Θεού θα σε καλύψει» δέχεται με ευγνωμοσύνη το χαρμόσυνο μήνυμα, και αφήνει όλο τον εαυτό της στο θέλημα του Θεού και λέει, «είμαι μια δούλη του Κυρίου· ας γίνει το θέλημά του σ' εμένα όπως μου το είπες».

Και αμέσως ο λόγος του αγγέλου πραγματοποιήθηκε, και μέσα στην κοιλιά της είχε Θεό, και δεν γνώριζε η μητέρα του Θεού τι θα πει γάμος. Αφού δε συνέλαβε τον Δημιουργό της, πηγαίνει γρήγορα στην ορεινή Ιουδαία για να κάνει μέτοχο της χαράς και του θαύματος την Ελισάβετ. Αλλά ο φωτισμένος προφήτης που ήταν μέσα στην κοιλιά της στείρας, και πριν ακόμα δει τον ήλιο, αναγνώρισε τον Ήλιο της δικαιοσύνης, να βρίσκεται στην παρθενική κοιλιά σαν σε ελαφριά νεφέλη και αναγγέλλει τον Κύριο με σιωπή. Επειδή δεν μπορούσε να μιλήσει, το φανέρωσε με σκίρτημα και έδωσε τιμή προς την Παρθένο από την μητέρα του, προσκυνώντας τον κυοφορούμενο Κύριο, στον οποίο ανήκει κάθε τιμή και δόξα και ύμνος, μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, σ' όλους τους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(J.P. Migne, P. G. 132, 928C-941B)

(Μετάφραση: Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

<https://bit.ly/3JuKoPD>